

Franz Kafka

Proměna

The Metamorphosis

DVOJJAZYČNÁ KNIHA
S JAZYKOVÝMI
KOMENTÁŘI
PRO POKROČILÉ

MP3

román nahraný rodilým mluvčím

@nglictina.com

edika.

Franz Kafka

The Metamorphosis

Proměna

**Edika
Brno
2012**

The Metamorphosis

Proměna

Franz Kafka

Překlad do angličtiny: Ian Johnston

Překlad do češtiny: Vladimír Kafka

Jazykové poznámky: Lucie Poslušná

Ilustrace a grafická úprava: Cyril Kozák

Editor: Petr Špirko

Audio: Angelo Franklin

Technická spolupráce: Mikuláš Hruběš

Obálka: Cyril Kozák

Odpovědný redaktor: Ondřej Jirásek

Technický redaktor: Jiří Matoušek

Objednávky knih:

www.albatrosmedia.cz

eshop@albatrosmedia.cz

bezplatná linka 800 555 513

ISBN 978-80-266-0052-7

Vydalo nakladatelství Edika v Brně roku 2012 ve společnosti Albatros Media a. s. se sídlem Na Pankráci 30, Praha 4. Číslo publikace 16 164.

© Albatros Media a. s. /Angličtina.com s.r.o., 2012. Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být kopírována a rozmnožována za účelem rozšiřování v jakékoli formě či jakýmkoli způsobem bez písemného souhlasu vydavatele.

1. vydání

 ALBATROS MEDIA a.s.

Předmluva

Franz Kafka (3. 7. 1883 – 3. 6. 1924) se narodil v Praze v židovské německy mluvící rodině. Jeho otec Hermann Kafka byl obchodníkem s galanterií a v rodině se projevoval velmi autoritativně. Franz byl nejstarší ze šesti dětí. Oba mladší bratři zemřeli v kojeneckém věku, sestry pak koncentračních táborech v letech 1943 – 44. Na Karlo-Ferdinandově univerzitě se Franz Kafka přihlásil na chemii, ale po dvou týdnech přešel na práva, kde také potkal svého pozdějšího blízkého přítele Maxe Broda. Toho Kafka v závěti žádal, aby veškeré jeho neuveřejněné dílo bylo po jeho smrti zničeno, ale Max Brod toto přání nerespektoval. První překladatelkou jeho prózy do češtiny byla Milena Jesenská, se kterou se setkal pouze dvakrát, ale udržovali až téměř do jeho smrti intenzivní korespondenční styk. V roce 1917 onemocněl tuberkulózou, která byla nakonec příčinou jeho předčasného úmrtí.

Kafkova povídka Proměna (Die Verwandlung), publikovaná r. 1915, je považována za klíčové dílo krátké prózy 20. století. Obsahuje typické kafkovské prvky jako absurditu, pocit bezvýchodnosti, tragicko-komické momenty. Je těžké rozhodnout, co vlastně proměna ve hmyz znamená. Zda jde o sen, symbolické zobrazení osamělosti a bezradnosti či obraz měšťanské strnulosti a povrchní morálky. Profesor německé literatury Stanley Corngold z univerzity v Princetonu uvádí ve své knize Komentátorova beznaděj (The Commentator's Dispair) až sto třicet různých vysvětlení.

Díky německé větné stavbě Kafka v originálu často používá momentu překvapení a zvratu na samém konci věty. To je pak samozřejmě oříšek pro překladatele. I samotný překlad slova ungeziefer není zcela přesný, protože kromě hmyzu ve středověké němčině toto slovo znamená nečisté zvíře nevhodné k uctívání, jakousi havěť. V naší publikaci naleznete anglický a český překlad povídky. Nejsou zcela identické a bude jistě zajímavé porovnat, jak si který z překladatelů s původním německým textem pohlál. Nicméně čeština Vám jistě pomůže tam, kde Vám bude angličtina připadat nesrozumitelná. Věříme, že si z obou překladů mnohé odnesete a kromě čtení samotného se přiučíte i něčemu novému v anglickém jazyce. Anglický text si můžete poslechnout na přiloženém CD. V publikaci také naleznete jazykové komentáře.

Přejeme pěkné počtení,
Tým Angličtiny.com

I

One morning, as Gregor Samsa was waking up from anxious dreams, he discovered that in bed he had been changed into a monstrous verminous bug. He lay on his armour-hard back and saw, as he lifted his head up a little, his brown, arched abdomen divided up into rigid bow-like sections. From this height the blanket, just about ready to slide off completely, could hardly stay in place. His numerous legs, pitifully thin in comparison to the rest of his circumference, flickered helplessly before his eyes.

“What’s happened to me,” he thought. It was no dream. His room, a proper room for a human being, only somewhat too small, lay quietly between the four well-known walls. Above the table, on which an unpacked collection of sample cloth goods was spread out (Samsa was a traveling salesman) hung the picture which he had cut out of an illustrated magazine a little while ago and set in a pretty gilt frame. It was a picture of a woman with a fur hat and a fur boa. She sat erect there, lifting up in the direction of the viewer a solid fur muff into which her entire forearm disappeared.

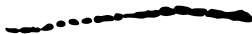
I

Když se Řehoř Samsa jednou ráno probudil z nepokojných snů, shledal, že se v posteli proměnil v jakýsi nestvůrný hmyz. Ležel na hřbetě tvrdém jak pancíř, a když trochu nadzvedl hlavu, uviděl své vyklenuté, hnědé břicho rozdělené obloukovitými výztuhami, na jehož vrchole se sotva ještě držela příkrývka a tak tak že úplně nesklouzla dolů. Jeho četné, vzhledem k ostatnímu objemu žalostně tenké nohy se mu bezmocně komíhaly před očima.

Co se to se mnou stalo? Pomyslel si. Nebyl to sen. Jeho pokoj, správný, jen trochu příliš malý lidský pokoj, spočíval klidně mezi čtyřmi dobře známými stěnami. Nad stolem, na němž byla rozložena vybalená kolekce vzorků soukenného zboží – Samsa byl obchodní cestující –, visel obrázek, který si nedávno vystříhl z jednoho ilustrovaného časopisu a zasadil do pěkného pozlaceného rámu. Představoval dámu, opatřenou kožešinovou čapkou a kožešinovým boa, jak vzpřímeně sedí a nastavuje divákovi těžký kožešinový rukávník, v němž se ji ztrácí celé předloktí.

Gregor's glance then turned to the window. The dreary weather (the rain drops were falling audibly down on the metal window ledge) made him quite melancholy. "Why don't I keep sleeping for a little while longer and forget all this foolishness," he thought. But this was entirely **impractical, for he was used to sleeping**¹ on his right side, and in his present state he couldn't get himself into this position. No matter how hard he threw himself onto his right side, he always rolled again onto his back. He must have tried it a hundred times, closing his eyes, so that he would not have to see the wriggling legs, and gave up only when he began to feel a light, dull pain in his side which he had never felt before.

"O God," he thought, "what a demanding job I've chosen! Day in, day out on the road. The stresses of trade are much greater than the work going on at head office, and, in addition to that, I have to deal with the problems of traveling, the worries about train connections, irregular bad food, temporary and constantly changing human relationships which never come from the heart. To hell with it all!" He felt a slight itching on the top of his abdomen. He slowly pushed himself on his back closer to the bed post so that he could lift his head more easily, found the itchy part, which was entirely covered with small

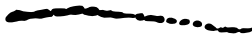

Řehořův pohled se pak obrátil k oknu a pošmourné počasí – bylo slyšet, jak kapky deště dopadají na okenní plech – ho naplnilo melancholií. Co kdybych si ještě trochu pospal a zapomněl na všechny blázniviny, pomyslel si, to však bylo naprosto neproveditelné, neboť byl zvyklý spát na pravém boku, v nynějším stavu se však do té polohy nemohl dostat. Ať sebou házel sebevětší silou na pravý bok, vždycky se zase zhoupl zpátky naznak. Zkoušel to snad stokrát, zavřel oči, aby se nemusel dívat na zmltající se nohy, a přestal, až když ucítil v boku lehkou, tupou bolest, jakou ještě nikdy nepocítil.

Ach bože, pomyslel si, jaké jsem si to vybral namáhavé povolání! Den co den na cestách. Zlobení s prací je mnohem víc než přímo v obchodě doma, a k tomu ještě ten kříž s cestováním, starosti o vlaková spojení, nepravidelné, špatné jídlo, stále se střídající známosti, jež nikdy nenabudou trvalosti, srdečnosti. Aby to všechno čert vzal! Ucítil nahoře na bříse slabé svědění; pomalu se sunul po hřbetě k čelu postele, aby mohl lépe zvednout hlavu; našel svědící místo, poseté spoustou drobných bílých teček, které nedovedl posoudit;

white spots (he did not know what to make of them), and wanted to feel the place with a leg. But he retracted it immediately, for the contact felt like a cold shower all over him.

He slid back again into his earlier position. "This getting up early," he thought, "makes a man quite idiotic. A man must have his sleep. Other traveling salesmen live like harem women. For instance, when I come back to the inn during the course of the morning to write up the necessary orders, these gentlemen are just sitting down to breakfast. **If I were to try that** with my boss, I'd be thrown out on the spot. Still, who knows whether that mightn't be really good for me. If I didn't hold back for my parents' sake, **I would've quit**² ages ago. I would've gone to the boss and told him just what I think from the bottom of my heart. He would've fallen right off his desk! How weird it is to sit up at the desk and talk down to the employee from way up there. The boss has trouble hearing, so the employee has to step up quite close to him. Anyway, I haven't completely given up that hope yet. Once I've got together the money to pay off the parents' debt to him – that should take another five or six years – I'll do it for sure. Then I'll make the big break. In any case, right now I have to get up. My train leaves at five o'clock."

a chtěl to místo jednou nohou ohmatat, hned ji však stáhl zpátky, neboť při dotyku ho hrůzou zamrazilo.

Sklouzl opět zpátky do dřívější polohy. Z toho časného vstávání člověk dočista zpitomí, pomyslel si. Člověk se potřebuje vyspat. Jiní kupci si žijí jak ženy v harému. Když se například během odpoledne vrátím do hostince, abych si přepsal získané zákazníky, sedí si tihle páni teprve u snídaně. To bych si tak mohl zkusit u svého šéfa; na místě bych letěl. Ostatně kdoví, jestli by to pro mne nebylo lepší. Kdybych se kvůli rodičům nadržel, dávno bych dal výpověď, šel bych rovnou k šéfovi a od plic bych mu řekl, co si myslím. Ten by určitě spadl z pultu! Je to také divný způsob, sednout si na pult a z té výšky mluvit se zaměstnancem, který navíc kvůli šéfově nedoslýchavosti musí přistoupit až těsně k němu. Nu, ještě se té naděje docela nevzdávám; jen co budu mít pohromadě tolik peněz, abych splatil, co mu rodiče dluží – může to trvat ještě tak pět šest let -, rozhodně to udělám. Pak se to rozetne. Prozatím ovšem musím vstát, protože mi v pět jede vlak.

And he looked over at the alarm clock ticking away by the chest of drawers. "Good God," he thought. It was half past six, and the hands were going quietly on. It was past the half hour, already nearly quarter to. Could the alarm have failed to ring? One saw from the bed that it was properly set for four o'clock. Certainly it had rung. Yes, but was it possible to sleep through this noise that made the furniture shake? Now, it's true he'd not slept quietly, but evidently he'd slept all the more deeply. Still, what should he do now? The next train left at seven o'clock. To catch that one, he would have to go in a mad rush. The sample collection wasn't packed up yet, and he really didn't feel particularly fresh and active. And even if he caught the train, there was no avoiding a blow up with the boss, because the firm's errand boy would've waited for the five o'clock train and reported the news of his absence long ago. He was the boss's minion, without backbone or intelligence. Well then, what if he reported in sick? But that would be extremely embarrassing and suspicious, because during his five years' service Gregor hadn't been sick even once. The boss would certainly come with the doctor from the health insurance company and would reproach his parents for their lazy son and cut short all objections with the insurance doctor's comments; for him everyone was completely

A podíval se na budík, který tikal na prádelníku. Pane na nebi! Pomyslel si. Bylo půl sedmé a ručičky šly klidně dál, dokonce bylo půl pryč, pomalu už tři čtvrti. Že by byl budík nezazvonil? Z postele bylo vidět, že byl správně nařízen na čtvrtou hodinu; určitě také zvonil. Ale což bylo možné klidně zaspát to zvonění, které otrásá nábytkem? Nu, klidně zrovna nespál, zato patrně tím tvrději. Co však teď počít? Příští vlak jede v sedm hodin; aby ho stihl, musil by si nesmírně pospíšet a kolekce ještě není sbalená a sám se necítí nijak zvlášť svěží a spolehlivý. A i kdyby vlak stihl, šéfovo hromování ho nemine, poněvadž sluha z obchodu čekal u vlaku o páté a dávno podal hlášení, že ho zmeškal. Je to šéfova stvůra, bez páteře a bez vlastního rozumu. Co kdyby se hlásil nemocný? Ale to by bylo krajně trapné a podezřelé, poněvadž za celých pět let služby nebyl Řehoř ani jednou nemocen. Šéf by určitě přišel s lékařem od nemocenské pokladny, vyčítal by rodičům, že mají líného syna, a všechny námitky by zatrhł odkazem na lékaře od pokladny, pro kterého jsou přece vůbec všichni lidé

healthy but really lazy about work. And besides, would the doctor in this case be totally wrong? Apart from a really excessive drowsiness after the long sleep, Gregor in fact felt quite well and even had a really strong appetite.

As he was thinking all this over in the greatest haste, without being able to **make the decision**³ to get out of bed (the alarm clock was indicating exactly quarter to seven) there was a cautious knock on the door by the head of the bed.

“Gregor,” a voice called (it was his mother!) “it’s quarter to seven. Don’t you want to be on your way?” The soft voice! Gregor was startled when he heard his voice answering. It was clearly and unmistakably his earlier voice, but in it was intermingled, as if from below, an irrepressibly painful squeaking which left the words positively distinct only in the first moment and distorted them in the reverberation, so that one didn’t know if one had heard correctly. Gregor wanted to answer in detail and explain everything, but in these circumstances he confined himself to saying, “Yes, yes, thank you mother. I’m getting up right away.” Because of the wooden door the change in Gregor’s voice was not really noticeable outside, so his mother calmed down with this explanation and shuffled off. However, as a result of the short conversation the other family members became aware of the fact that Gregor was unexpectedly still at home, and already his father was knocking on one side door, weakly but

úplně zdraví, jenže se štítí práce. A byl by ostatně v tomto případě v nepravu? Až na jistou ospalost, která byla po tom dlouhém spaní doopravdy zbytečná, cítil se Řehoř skutečně docela dobře a dokonce měl řádný hlad.

Když si to všechno v největším spěchu rozvažoval a nemohl se rozhodnout vylézt z postele – budík právě odbíjel tři čtvrti na sedm –, ozvalo se opatrné zaklepání na dveře v hlavách postele.

„Řehoři,“ zavolal hlas – byla to matka – „je tři čtvrti na sedm. Nechtěl jsi už být na cestě?“ Ten něžný hlas! Řehoř se zděsil, když uslyšel hlas, jímž odpověděl, nepochybně svůj dřívější hlas, do něhož se však jakoby zezdola mísilo jakési nepotlačitelné, bolestné pípání, které jedině první okamžik ponechávalo slovům zřetelnost, natolik však rozrušilo jejich doznění, že člověk nevěděl, jestli dobře slyší. Řehoř chtěl obšírně odpovědět a všechno vysvětlit, za těchto okolností se však omezil na pouhé: „Ano, ano, děkuji maminko, už vstávám.“ Skrz dřevěné dveře nebylo asi venku znát změnu v Řehořově hlase, neboť matka se tím prohlášením uspokojila a odšourala se pryč. Ale krátká rozmluva upozornila ostatní členy rodiny, že Řehoř je proti očekávání ještě

with his fist. “Gregor, Gregor,” he called out, “what’s going on?” And after a short while he urged him on again in a deeper voice. “Gregor!” Gregor!” At the other side door, however, his sister knocked lightly. “Gregor? Are you all right? Do you need anything?” Gregor directed answers in both directions, “I’ll be ready right away.” He made an effort with the most careful articulation and by inserting long pauses between the individual words to remove everything remarkable from his voice. His father turned back to his breakfast. However, the sister whispered, “Gregor, open the door, I beg you.” Gregor had no intention of opening the door, but **congratulated himself on his precaution**⁴, acquired from traveling, of locking all doors during the night, even at home.

First he wanted to stand up quietly and undisturbed, get dressed, above all have breakfast, and only then consider further action, for (he noticed this clearly) by thinking things over in bed he would not reach a reasonable conclusion. He remembered that he had already often felt a light pain or other in bed, perhaps the result of an awkward lying position, which later turned out to be purely imaginary when he stood up, and he was eager to see how his present fantasies would gradually dissipate. That the change in his voice was nothing other than the onset of a real chill, an occupational illness of commercial travelers, of that he had not the slightest doubt.

doma, a už klepal na jedny z postranních dveří otec, slabě, ale zato pěsti. „Řehoři, Řehoři,“ volal, „copak je?“ A po malé chvilce znovu naléhavě a hlubším hlasem: „Řehoři! Řehoři!“ U druhých postranních dveří se však ozval tichý, naříkavý hlas sestry: „Řehoři? Není ti dobře? Potřebuješ něco?“ Na obě strany odpověděl Řehoř: „Už jsem hotov,“ a snažil se co nejpečlivěji vyslovovat a dlouhými odmlkami mezi jednotlivými slovy zbavit svůj hlas všeho nápadného. I otec se vrátil k snídani, avšak sestra zašeptala: „Řehoři, otevři, pro všechno na světě.“ Ale Řehoře ani nenapadlo otevřít, zato velebil svou opatrnost, již přivykl na cestách, že totiž i doma na noc zamykal všechny dveře.

Nejdříve chtěl v klidu a nerušeně vstát, obléci se a především nasnídat, a pak teprve si rozvážit, co dál, neboť mu bylo jasné, že úvahy v posteli k ničemu rozumnému nepovedou. Vzpomněl si, že už častěji cítil v posteli jakousi lehkou bolest, způsobenou snad nešikovnou polohou, a když potom vstal, ukázalo se, že si to jen namlouval, i byl teď zvědav, jak se dnes jeho představy pozvolna rozplynou. Změna hlasu nevěstí ostatně nic jiného než řádné nachlazení, nemoc obchodních cestujících, o tom neměl nejmenší pochyby.

It was very easy to throw aside the blanket. He needed only to push himself up a little, and it fell by itself. But to continue was difficult, particularly because he was so unusually wide. He needed arms and hands to push himself upright. Instead of these, however, he had only many small limbs which were incessantly moving with very different motions and which, in addition, he was unable to control. If he wanted to bend one of them, then it was the first to extend itself, and if he finally succeeded doing with this limb what he wanted, in the meantime all the others, as if left free, moved around in an excessively painful agitation. "But I must not stay in bed uselessly," said Gregor to himself.

At first he wanted to get of the bed with the lower part of his body, but this lower part (which he incidentally had not yet looked at and which he also couldn't picture clearly) proved itself too difficult to move. The attempt went so slowly. When, having become almost frantic, he finally hurled himself forward with all his force and without thinking, he chose his direction incorrectly, and he hit the lower bedpost hard. The violent pain he felt revealed to him that the lower part of his body was at the moment probably the most sensitive.

Odhodit příkrývku bylo docela prosté; stačilo, aby se jen trochu nafoukl, a spadla sama. Ale dál už to šlo těžko, hlavně proto, že byl tak nesmírně široký. Byl by potřeboval paže a ruce, aby se zdvihl; místo nich měl však jen spoustu nožiček, které byly neustále v roztodivném pohybu a které navíc nebyl s to ovládat. Chtěl-li naráz některou z nich pokrčit, pak se určitě narovнала; a když se mu konečně povedlo provést s onou nohou to, co chtěl, pracovaly zatím všechny ostatní v krajním, bolestném vzrušení jako pomínuté. „Jenom se zbytečně nezdržovat v posteli,“ řekl si Řehoř.

Nejdřív se chtěl dostat z postele spodní částí těla, avšak tato spodní část, kterou ostatně ještě neviděl a již si ani nedovedl dost dobře představit, byla, jak se ukázalo, příliš těžko pohyblivá; šlo to tak pomalu; a když sebou nakonec málem zuřivě, vši silou a bez ohledu hodil dopředu, špatně zvolil směr, prudce narazil na dolní čelo postele a palčivá bolest, již ucítil, ho poučila, že právě spodní část těla je v tu chvíli snad nejchoulostivější.

Thus, he tried to get his upper body out of the bed first and turned his head carefully toward the edge of the bed. He managed to do this easily, and in spite of its width and weight his body mass at last slowly followed the turning of his head. But as he finally raised his head outside the bed in the open air, he became anxious about moving forward any further in this manner, for if he allowed himself eventually to fall by this process, it would take a miracle to prevent his head from getting injured. And at all costs he must not lose consciousness right now. He preferred to remain in bed.

However, after a similar effort, while he lay there again sighing as before and once again saw his small limbs fighting one another, if anything worse than before, and didn't see any chance of imposing quiet and order on this arbitrary movement, he told himself again that he couldn't possibly remain in bed and that it might be the most reasonable thing to sacrifice everything if there was even the slightest hope of getting himself out of bed in the process. At the same moment, however, he didn't forget to remind himself from time to time of the fact that calm (indeed the calmest) reflection might be better than the most confused decisions. At such moments, he directed his gaze as precisely as he could toward the window, but unfortunately there was **little**⁵ confident cheer to be had from a glance at the morning mist, which concealed even the other side

Zkusil proto dostat z postele nejdříve horní část těla a opatrně otáčel hlavu k pelesti. To se též snadno podařilo a tělesná masa, přes svou šíři a tíhu, se posléze pomalu valila tím směrem, kam se obrátila hlava. Ale když konečně hlava trčela ven z postele do prázdného prostoru, bál se najednou postupovat tímto způsobem dál, neboť kdyby tak nakonec sletěl, musel by to být zrovna zázrak, aby si neporanil hlavu. A zrovna teď ani za nic nesmí pozbýt vědomí; to raději zůstane v posteli.

Ale když tu po opětovném namáhání zase ležel a oddychoval jako předtím a znovu viděl, jak nožičky spolu zápolí snad ještě krutěji, a nepřípadalo mu již možné vnést do té zvůle klid a řád, říkal si zas, že nemůže setrvávat v posteli a že nejrozumnější bude obětovat vše, jen bude-li tu sebemenší naděje, že se tím z postele vysvobodí. Zároveň si však znovu a znovu připomínal, že mnohem lepší než zoufalé rozhodnutí je klidná a neklidnější rozvaha. V takových okamžicích se zahleděl co nejpřeněji k oknu, bohužel však pohled na ranní

of the narrow street. “It’s already seven o’clock“ he told himself at the latest striking of the alarm clock, “already seven o’clock and still such a fog.” And for a little while longer he lay quietly with weak breathing, as if perhaps waiting for normal and natural conditions to re-emerge out of the complete stillness.

But then he said to himself, “Before it strikes a quarter past seven, whatever happens I must be completely out of bed. Besides, by then someone from the office will arrive to inquire about me, because the office will open before seven o’clock.” And he made an effort then to rock his entire body length out of the bed with **a uniform**⁶ motion. If he let himself fall out of the bed in this way, his head, which in the course of the fall he intended to lift up sharply, would probably remain uninjured. His back seemed to be hard; nothing would really happen to that as a result of the fall. His greatest reservation was a worry about the loud noise which the fall must create and which presumably would arouse, if not fright, then at least concern on the other side of all the doors. However, it had to be tried.

As Gregor was in the process of lifting himself half out of bed (the new method was more of a game than an effort; he needed only to rock with a constant rhythm) it struck him how easy all this would be if someone were to come to his aid. Two strong people (he thought of his father and the servant girl)

mlhu, zahalující i protější stranu úzké ulice, skýtal málo důvěry a svěžesti. „Už sedm hodin,“ řekl si, když budík znovu odbíjel, „už sedm hodin a pořád ještě taková mlha.“ A chvilku zůstal ležet v klidu a slabě oddychoval, jako by snad očekával, že naprosté ticho vrátí skutečné a samozřejmé poměry.

Potom si však řekl: „Než odbije čtvrt na osm, bezpodmínečně musím být úplně venku z postele. Ostatně do té doby se po mně přijde zeptat také někdo z obchodu, protože obchod se otvírá před sedmou.“ A chystal se teď vykolébat tělo po celé délce úplně rovnoměrně z postele ven. Spustí-li se z postele takto, zůstane hlava, již hodlal při pádu prudce zvednout, ještě nejspíš bez úrazu. Hřbet je, zdá se, tvrdý; tomu se snad při pádu na koberec nic nestane. Nejpodvážlivější mu připadalo pomyšlení na ten hlasitý rámus, který se určitě ozve a patrně vyvolá za dveřmi ne-li zděšení, tedy jistě obavy. Musel se toho však odvážit.

Když už Řehoř napůl čněl z postele ven – nová metoda byla spíš hrou než námahou, stačilo, aby se vždýcky jen trhnutím kousek pohoupl –, napadlo ho, jak by bylo všechno jednoduché, kdyby mu přišli na pomoc. Dva silnější lidé –

would have been quite sufficient. They would have only had to push their arms under his arched back to get him out of the bed, to bend down with their load, and then merely to exercise patience and care that he completed the flip onto the floor, where his diminutive legs would then, he hoped, acquire a purpose. Now, quite apart from the fact that the doors were locked, should he really call out for help? In spite of all his distress, he was unable to suppress a smile at this idea.

He had already got to the point where, with a stronger rocking, he maintained his equilibrium with difficulty, and very soon he would finally have to decide, for in five minutes it would be a quarter past seven. Then there was a ring at the door of the apartment. "That's someone from the office" he told himself, and he almost froze while his small limbs only danced around all the faster. For one moment everything remained still. "They aren't opening," Gregor said to himself, caught up in some absurd hope. But of course then, as usual, the servant girl with her firm tread went to the door and opened it. Gregor needed to hear only the visitor's first word of greeting to recognize immediately who it was, the manager himself. Why was Gregor the only one condemned to work in a firm where at the slightest lapse someone immediately attracted the greatest suspicion? Were all the employees then collectively, one and all, scoundrels? Was there then among them no truly devoted person who,

měl na mysli otce a služebnou – by docela stačili; musili by mu jen vsunout paže pod vypouklý hřbet, vyloupnout ho tak z postele, sehnout se s břemenem a pak jen opatrně vyčkat, až provede přemet na podlahu, kde snad nožičky dostanou nějaký smysl. Nu, nehledě k tomu, že dveře jsou zamčené, má snad vážně volat o pomoc? Přes všechnu bídu nemohl při tom pomyšlení potlačit úsměv.

Byl už tak daleko, že při silnějším zhoupnutí sotva držel rovnováhu, a teď už se co nejdřív musel definitivně rozhodnout, neboť bylo za pět minut čtvrt na osm – když se u dveří od bytu ozval zvonek. „To je někdo z obchodu,“ řekl si a skoro strnul, kdežto nožičky se roztančily tím rychleji. Na okamžik všechno ztichlo. „Neotevřou,“ řekl si Řehoř v jakési nesmyslné naději. Ale potom ovšem jako vždy vykročila služebná pevným krokem ke dveřím a otevřela. Sotva Řehoř uslyšel první slovo návštěvníkova pozdravu, už věděl, kdo to je – sám prokurista. Proč jen je Řehoř odsouzen, aby sloužil u firmy, kde nejmenší nedbalost vzbouzí hned největší podezření? Jsou snad všichni zaměstnanci

if he failed to use just a couple of hours in the morning for office work, would become abnormal from pangs of conscience and really be in no state to get out of bed? Was it really not enough to let an apprentice make inquiries, if such questioning was even necessary? Must the manager himself come, and in the process must it be demonstrated to the entire innocent family that the investigation of this suspicious circumstance could only be entrusted to the intelligence of the manager? And more as a **consequence** of the excited state in which this idea put Gregor than as a result of an actual decision, he swung himself with all his might out of the bed. There was a loud thud, but not a real crash. The fall was absorbed somewhat by the carpet and, in addition, his back was more elastic than Gregor had thought. For that reason the dull noise was not quite so conspicuous. But he had not held his head up with sufficient care and had hit it. He turned his head, irritated and in pain, and rubbed it on the carpet.

“Something has fallen in there,” said the manager in the next room on the left. Gregor tried to imagine to himself whether anything similar to what was happening to him today could have also happened at some point to the manager. At least one had to concede the possibility of such a thing. However, as if to give a rough answer to this question, the manager now took a few **determined**⁷

dohromady darebáci, není snad mezi nimi ani jeden věrný, oddaný člověk, který třeba jen pár hodin po ránu nevyužije pro obchod, a už ho k zbláznění hryže svědomí a dočista není v stavu vylézt z postele? Copak opravdu nestačilo poslat učedníka, aby se zeptal – když už to prostě bez toho doptávání nejde –, to musí přijít sám prokurista a celé nevinné rodině se tak musí dát najevo, že přešetření této podezřelé okolnosti lze svěřit jedině prokuristovu rozumu? A spíš z rozčilení, jež tyto úvahy v Řehořovi vyvolaly, než z řádného rozhodnutí vymrštil se vši silou z postele. Ozvalo se hlasité bouchnutí, ale žádný zvláštní rámus to nebyl. Trochu ztlumil pád koberec, též hřbet byl pružnější, než si Řehoř myslel, odtud ten dosti nenápadný, tlumený zvuk. Jen na hlavu nebyl dost opatrný a uhořel se do ní; kroutil ji a vzteky i bolesti ji třel o koberec.

„Tam uvnitř něco spadlo,“ řekl prokurista v pokoji vlevo. Řehoř si zkoušel představit, jestli by se také prokuristovi nemohlo jednou stát něco podobného jako dnes jemu; vždyť takovou možnost je vlastně nutno připustit. Ale jako v neomalenou odpověď na tuto otázku udělal prokurista ve vedlejším pokoji

steps in the next room, with a squeak of his polished boots. From the neighbouring room on the right the sister was whispering to inform Gregor: "Gregor, the manager is here." "I know," said Gregor to himself. But he did not dare make his voice loud enough so that his sister could hear.

"Gregor," his father now said from the neighbouring room on the left, "Mr. Manager has come and is asking why you have not left on the early train. We don't know what we should tell him. Besides, he also wants to speak to you personally. So please open the door. He will be good enough to forgive the mess in your room."

In the middle of all this, the manager called out in a friendly way, "Good morning, Mr. Samsa." "He is not well," said his mother to the manager, while his father was still talking at the door, "He is not well, believe me, Mr. Manager. Otherwise how would Gregor miss a train! The young man has nothing in his head except business. I'm almost angry that he never goes out at night. Right now he's been in the city eight days, but he's been at home every evening. He sits there with us at the table and reads the newspaper quietly or studies his travel schedules. It's quite a diversion for him if he busies himself with fretwork. For instance, he cut out a small frame over the course of two or three

několik rázných kroků a zavrzel lakýrkami. Z pokoje vpravo oznamovala sestra Řehořovi šeptem: „Řehoři, prokurista je tu.“ „Já vím,“ řekl Řehoř pro sebe; ale netroufal si promluvit tak nahlas, aby to sestra uslyšela.

„Řehoři,“ řekl teď otec z levého pokoje, „přišel pan prokurista a táže se, proč jsi neodjel ranním vlakem. Nevíme, co mu máme říci. Ostatně chce také mluvit s tebou osobně. Otevři tedy, prosím tě. On už bude tak laskav a promíne nám ten nepořádek v pokoji.“ „Dobré jitro, pane Samso,“ volal už prokurista vlídně. „Není mu dobře,“ řekla matka prokuristovi, zatímco otec ještě mluvil u dveří, „není mu dobře, pane prokuristo, to mi věřte. Jakkpak by jinak mohl Řehoř zmeškat vlak? Vždyť ten chlapec nemyslí na nic jiného než na obchod. Už se skoro zlobím, že si někdy večer nevyjde; teď byl přece týden ve městě, ale večer co večer byl doma. Sedí tu s námi u stolu a tiše si čte noviny nebo studuje jízdní řády. K rozptýlení mu stačí vyřezávat si lupenkovou pilkou. Tuhle si například za dva tři večery vyřezal rámeček; podívejte se, jaký je pěkný; visí

evenings. You'd be amazed how pretty it is. It's hanging right inside the room. You'll see it immediately, as soon as Gregor opens the door. Anyway, I'm happy that you're here, Mr. Manager. By ourselves, we would never have made Gregor open the door. He's so stubborn, and he's certainly not well, although he denied that this morning."

"I'm coming right away," said Gregor slowly and deliberately and didn't move, so as not to lose one word of the conversation. "My dear lady, I cannot explain it to myself in any other way," said the manager; "I hope it is nothing serious. On the other hand, I must also say that we business people, luckily or unluckily, however one looks at it, very often simply have to overcome a slight indisposition for business reasons."

"So can Mr. Manager come in to see you now?" asked his father impatiently and knocked once again on the door. "No," said Gregor. In the neighbouring room on the left a painful stillness descended. In the neighbouring room on the right the sister began to sob.

Why didn't his sister go to the others? She'd probably just gotten up out of bed now and hadn't even started to get dressed yet. Then why was she crying? Because he wasn't getting up and wasn't letting the manager in; because he was

uvnitř v pokoji; hned ho uvidíte, jak Řehoř otevře. Jsem vůbec ráda, že tu jste, pane prokuristo; sami bychom byli Řehoře nepřiměli, aby otevřel; je takový umíněný; a určitě mu není dobře, ačkoli to ráno zapíral.

„Hned přijdu,“ řekl Řehoř pomalu a obezřetně a nehýbal se, aby mu neušlo ani slovo z rozhovoru. „Jinak si to, milostivá paní, také nedovedu vysvětlit,“ řekl prokurista, „doufejme, že to není nic vážného. I když na druhou stranu zas musím říci, že my obchodníci – bohužel nebo naštěstí, jak chcete – musíme velmi často lehkou nevolnost z obchodních ohledů prostě přemoci.“

„Tak může už pan prokurista k tobě dovnitř?“ ptal se netrpělivý otec a znovu zaklepal na dveře. „Ne,“ řekl Řehoř. V pokoji vlevo nastalo trapné ticho, v pokoji vpravo začala sestra vzlykat.

Pročpak nejde sestra k ostatním? Asi teprve vstala a ještě se ani nezačala strojit. A proč pláče? Protože on nevstává a nepouští prokuristu dovnitř,

in danger of losing his position, and because then his boss would badger his parents once again with the old demands? Those were probably **unnecessary**⁸ worries right now. Gregor was still here and wasn't thinking at all about abandoning his family. At the moment he was lying right there on the carpet, and no one who knew about his condition would've seriously demanded that he let the manager in. But Gregor wouldn't be casually dismissed right way because of this small discourtesy, for which he would find an easy and suitable excuse later on. It seemed to Gregor that it might be far more reasonable to leave him in peace at the moment, instead of disturbing him with crying and conversation. But it was the very uncertainty which distressed the others and excused their behaviour.

"Mr. Samsa," the manager was now shouting, his voice raised, "what's the matter? You are barricading yourself in your room, answer with only a yes and a no, are making serious and unnecessary troubles for your parents, and neglecting (I mention this only incidentally) your commercial duties in a truly unheard of manner. I am speaking here in the name of your parents and your employer, and I am requesting you in all seriousness for an immediate and clear explanation. I am amazed. I am amazed. I thought I knew you as a calm,

protože se vystavuje nebezpečí, že ztratí místo a že by pak šéf zase znovu pronásledoval rodiče starými pohledávkami? To jsou snad přece jen zatím zbytečné starosti. Ještě je Řehoř zde a ani ho nenapadá opustit rodinu. V tuto chvíli zde ovšem leží na koberci a nikdo, kdo by znal jeho stav, by po něm nemohl vážně žádat, aby pustil prokuristu dovnitř. Ale kvůli této malé nezdvořilosti, pro niž by se přece později snadno našla vhodná výmluva, nemohou Řehoře jen tak najednou propustit. A Řehořovi se zdálo, že by bylo mnohem rozumnější, kdyby ho teď nechali na pokoji a nerušili ho plácem a domlouváním. Ale právě ta nejistota druhé skličovala a omlouvala jejich chování.

„Pane Samso,“ zvolal teď prokurista zvýšeným hlasem, „copak se děje? Zabarikádujete se tu v pokoji, odpovídáte jen ano a ne, působíte rodičům velké, zbytečné starosti a zanedbáváte – podotýkám to jen tak mimochodem – své úřední povinnosti způsobem vlastně neslýchaným. Mluvím tu jménem vašich rodičů a vašeho šéfa a žádám vás se vši vážností o okamžité jasné vysvětlení. Já žasnu, já žasnu. Měl jsem za to, že vás znám jako pokojného, rozumného

reasonable person, and now you appear suddenly to want to start parading around in weird moods. The Chief indicated to me earlier this very day a possible explanation for your neglect – it concerned the collection of cash entrusted to you a short while ago – but in truth I almost gave him my word of honour that this explanation could not be correct. However, now I see here your unimaginable **pig headedness**⁹, and I am totally losing any desire to speak up for you in the slightest. And your position is not at all the most secure. Originally I intended to mention all this to you privately, but since you are letting me waste my time here uselessly, I don't know why the matter shouldn't come to the attention of your parents. Your productivity has also been very unsatisfactory recently. Of course, it's not the time of year to conduct exceptional business, we recognize that, but a time of year for conducting no business, there is no such thing at all, Mr. Samsa, and such a thing must never be."

"But Mr. Manager," called Gregor, beside himself and in his agitation forgetting everything else, "I'm opening the door immediately, this very moment. A slight indisposition, a dizzy spell, has prevented me from getting up. I'm still lying in bed right now. But now I'm quite refreshed once again. I'm in the midst of getting out of bed. Just have patience for a short moment! Things

člověka, a vy tu teď najednou, zdá se, chcete předvádět prapodivné vrtochy. Šéf mi sice dnes ráno naznačil možné vysvětlení vaší nedbalosti – týkalo se inkasa, jež vám bylo nedávno svěřeno –, ale já jsem se opravdu téměř zaručil svým čestným slovem, že takové vysvětlení jistě není správné. Teď však tu vidím vaši nepochopitelnou umíněnost a dočista ztrácím chuť sebméně se vás zastávat. A vaše postavení naprosto není nejpevnější. Měl jsem původně v úmyslu říci vám to všechno mezi čtyřma očima, ale když mě tu necháváte tak nadarmo ztrácet čas, nevím, proč by se o tom neměli dovědět i vaši páni rodiče. Vaše výkony v poslední době byly tedy velmi neuspokojivé; není sice roční doba na zvláštní obchody, to uznáváme; avšak taková roční doba, kdy by se neděly žádné obchody, vůbec neexistuje, pane Samso, nesmí existovat. "

„Ale pane prokuristo,“ zvolal Řehoř celý bez sebe a v rozčilení zapomněl na všechno ostatní, „vždyť já hned, okamžitě otevřu. Slabá nevolnost, závrať mi nedovolily vstát, ležím teď ještě v posteli. Ale teď už jsem zase docela svěží. Zrovna vstávám z postele. Jen chvíli strpení! Nejde to ještě tak dobře, jak jsem

are not going so well as I thought. But things are all right. How suddenly this can overcome someone! Just yesterday evening everything was fine with me. My parents certainly know that. Actually just yesterday evening I had a small premonition. People must have seen that in me. Why have I not reported that to the office! But people always think that they'll get over sickness without having to stay at home. Mr. Manager! Take it easy on my parents! There is really no basis for the criticisms which you are now making against me, and really nobody has said a word to me about that. Perhaps you have not read the latest orders which I shipped. Besides, now I'm setting out on my trip on the eight o'clock train; the few hours' rest have made me stronger. Mr. Manager, do not stay. I will be at the office in person right away. Please have the goodness to say that and to convey my respects to the Chief."

While Gregor was quickly blurting all this out, hardly aware of what he was saying, he had moved close to the chest of drawers without effort, probably as a result of the practice he had already had in bed, and now he was trying to raise himself up on it. Actually, he wanted to open the door; he really wanted to let himself be seen by and to speak with the manager. He was keen to witness

myslel. Je mi už ale líp. Jak jen to tak na člověka padne! Ještě včera večer mi bylo docela dobře, rodiče to přece vědí, totiž lépe řečeno už včera večer jsem tak trochu něco tušil. Muselo to být na mně vidět. Proč jen jsem to v obchodě nehlásil! Ale to si člověk vždycky myslí, že nemoc přechodí a že není třeba zůstávat doma. Pane prokuristo! Ušetřte mé rodiče! Vždyť k všemu tomu, co mi vyčítáte, není důvod; vždyť mi o tom nikdo slovo neřekl. Třeba jste nečetl poslední zakázky, které jsem posílal. Ostatně ještě vlakem o osmé pojedu na cestu, těch pár hodin klidu mě posílilo. Jenom se nezdržujte, pane prokuristo; hned jsem v obchodě, a buďte tak laskav, vyříd'te to panu šéfovi spolu s mým doporučením!"

A zatímco to všechno Řehoř ze sebe o překot chrлил a sotva věděl, co říká, snadno se, patrně díky cviku, který získal v posteli, přiblížil k prádelníku a pokoušel se teď podle něho vztyčit. Skutečně chtěl otevřít, skutečně se chtěl ukázat a promluvit s prokuristou; byl žádostiv dovědět se, co říknou ostatní, kteří po něm teď tak volají, až ho uvidí. Jestli se polekají, nebude už mít Řehoř

what the others now asking after him would say at the sight of him. If they were startled, then Gregor had no more responsibility and could be calm. But if they accepted everything quietly, then he would have no reason to get excited and, if he got a move on, could really be at the station around eight o'clock.

At first he slid down a few times from the smooth chest of drawers. But at last he gave himself a final swing and stood upright there. He was no longer at all aware of the pains in his lower body, no matter how they might still sting. Now he let himself fall against the back of a nearby chair, on the edge of which he braced himself with his thin limbs. By doing this he gained control over himself and kept quiet, for he could now hear the manager.

"Did you understand a single word?" the manager asked the parents, "Is he playing the fool with us?" "For God's sake," cried the mother already in tears, "perhaps he's very ill and we're upsetting him. Grete! Grete!" she yelled at that point. "Mother?" called the sister from the other side. They were making themselves understood through Gregor's room. "You must go to the doctor right away. Gregor is sick. Hurry to the doctor. Have you heard Gregor speak yet?" "That was an animal's voice," said the manager, remarkably quietly in comparison to the mother's cries.

žádnou odpovědnost a může být klidný. Jestli ale přijmou vše s klidem, pak ani on se nemá proč rozčilovat, a pospíší-li si, může být skutečně v osm na nádraží. Nejdříve se párkrát smekl po hladkém prádelníku, ale posléze se odrazil vši silou a stál zpřímá; bolesti v podbřišku si už vůbec nevšímal, ačkoli ho tam zle páliło. Potom padl na opěradlo blízke židle a nožičkami se zachytil jeho okraje. Avšak tím také nad sebou nabył vlády a zůstal potichu, neboť teď si mohl poslechnout, co říká prokurista.

„Rozuměli jste jedině slovo?“ ptal se prokurista rodičů, „snad si z nás nedělá blázný?“ „Proboha,“ zvolala už matka s pláčem, „třeba je těžce nemocen a my ho tu trápíme. Markétko! Markétko!“ zvolala pak. „Co je, maminko?“ volala sestra z druhé strany. Domlouvaly se přes Řehořův pokoj. „Musíš okamžitě k lékaři. Řehoř je nemocen. Honem pro lékaře. Slyšelas teď, jak Řehoř mluví?“ „To byl zvířecí hlas,“ řekl prokurista nápadně tiše ve srovnání s matčiným křikem. „Anno! Anno!“ volal otec skrz předsín do

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.